

בנין יעקב

פרשת מצורע

אמרים יקרים מפנינים נפלאים
לעודד הלבבות בימים המאירים
להבהיק עיניים ביהלום וספירים

תוכן הענינים

פרשת מצורע

- מפי עליון לא תצא הרעות.....ג
שמירת הלשון - סם החיים.....י

אייר תשפ"א

© כל הזכויות שמורות

להערות אפשר לפנות לטל-פקס : 02-999-8201

או למייל : GMAIL.COM@3122131

ניתן להשיג הקונטרס

בירושלים : 053-31-53-661 050-41-75-336

בבית שמש : 052-76-30-720

כמו כן ניתן להשיג את סדרת הקונטרסים

בנין יעקב על המועדים

אלול - תשרי • חנוכה • שובבי"ם • פורים - ד' פרשיות

חודש ניסן - חג הפסח - ספירת העומר • שבועות • בין המצרים

וכן בנין יעקב על התורה: בראשית • שמות

פרשת מצורע

מפי עליין לא תצא הרעות

הנגעים בשורה טובה לישראל

בפרשתן (ויקרא יד לד) "כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם". וברש"י מביא את דברי המדרש (ויקרא רכא יז ו) בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן.

אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע

והנה תמיהת המפרשים ידועה ומפורסמת, דמצד אחד מצינו בדברי חכמינו ז"ל שהנגעים באין על האדם כעונש על חטאיו, וכמו שאמרו בגמרא (ערכין מו.) על שבעה דברים נגעים באין, על לשון הרע, ועל שפיכות דמים, ועל שבועת שוא וכו'. וכן איתא ברמב"ם (יד החזקה הלכות טומאת צרעת פמ"ז ה"י) שנגעי הבגדים והבתים שקראתו תורה צרעת אינו ממנהגו של עולם, אלא אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע, שהמספר בלשון הרע משתנות קירות ביתו אם חזר בו יטהר הבית אם עמד ברשעו עד שהותץ הבית משתנין כלי העור שבביתו שהוא יושב ושובב עליהן, אם חזר בו יטהרו ואם עמד ברשעו עד

שישרפו משתנין הבגדים שעליו, אם חזר בו יטהרו ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנה עורו ויצטרע ויהיה מובדל ומפורסם לכדו עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע ועל עניין זה מזהיר בתורה ואומר (דברים כד ח) "השמר בנגע הצרעת".

ואם כן איך יתכן לומר שהנגעים הם 'בשורה טובה לישראל' ומטרתם כדי שימצאו מטמוניות של זהב בקירות בתיהם, ולכאורה נראין הדברים כסותרין ההדדי.

וביותר יוקשה דאם הנגעים באו לטובת בני ישראל, אם כן למה צותה תורה להסגיר מתחילה את הבית שבעת ימים, ורק אחר כך לחלץ את האבנים, והלוא תיכף כשנראה הנגע הרי מיד נודע שיש כאן מטמון, ומהו הענין של ימי ההסגר והמתנת שבעה ימים.

הכל לטובה אף אם נראה שה'ו אבדה כל תקוה

ותירוץ נפלא על כך מצינו בדברי הרה"ק מפיאסצנא זיע"א הי"ד, מתוך דבריו הקדושים שנשא לפני צאן מרעיתו, בימי הרס עולם בשנות הזעם בשנת ת"ש, כאשר בני ישראל היו נתונים רח"ל בצרה ובצוקה, ובעוה"ר רבים וטובים עלו על המוקד על קידוש שמו יתברך, ואף הנשאים עברו תלאות רבות וצרות, ולא יכלו לשמור את מצוות התורה כתיקונם.

או אז נשא הרה"ק דברים חוצבים להבות, לחזק לבבות נשברות, ונסך בקרבם רוח תקוה ואמונה, [ומה מאוד מתאימים דבריו הקדושים להאיר עיניים, בנוגע לתקופה שעברה עלינו בשנת תש"פ, כאשר וויירוס הקאראנ"א השתוללה בחוצות רח"ל, ושרר בילבול הדעת נורא, ולא היה איתנו יודע פשר דבר, ומהו רצון הקב"ה מאיתנו בעת כזאת] וכה דבריו הק': הנה מאמינים אנחנו שכל מה שה' עושה לנו, אפילו כשחם וחלילה מלקה אותנו הכל לטובה היא. אבל כשרואים כעת שלא ביסורי הגוף לבד מלקה אותנו, רק גם בדברים שחם וחלילה מרחיקים הם אותנו ממנו יתברך, אין חדר לתינוקות של בית רבן ולא ישיבה, לא בית המדרש להתפלל

בצבור ולא מקוה, וכדומה, אז חס וחלילה ספק חשש עולה בקרבנו, האיך אפשר לומר שגם עתה כוונתו יתברך לטובה.

כי הרי אם כל הבא עלינו הוא רק לטובה, היה לו ליסרנו בדברים שיקרבו אותנו אליו, ולא בדברים הגורמים לנו ביטול תורה ותפילה וחס וחלילה ביטול כמעט כל התורה, והאם אין זאת חס וחלילה יסורים של "ויתשם ד' מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה" (דברים כט, כז).

הלימוד מנגעי בתים שהכל לטובה אף אם לפי ראות העין נראה כעונש

לכן הורה לנו התורה הקדושה בפרשת נגעי בתים, "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם", שהגם שנגע הבתים טמאה ומטמאה היתה, מכל מקום עשה בה ה' שליחות לטובת ישראל, ואף שמתחילה טמאה שבעת ימים ונראה לעין כאילו מטרתה ח"ו לעונש, האמת לא כן היה אלא אחר כך בסופו של דבר נתגלה המטמון, ולכן צריך האיש הבא אל הכהן לומר רק בלשון "כנגע נראה לי בבית" בכ"ף הדמיון, שרק לפי ראות עיניו נראה שהוא נגע, אבל באמת טמון בו טובה גדולה.

ומהאי טעמא אמרו חכמינו ז"ל שאפילו תלמיד חכם שיודע בעצמו שהוא נגע, אסור לו לקבוע ולהחליט בדעתו שהוא נגע טמא, אלא צריך שיאמר רק 'כנגע נראה לי', מפני שהאיש בעצמו אינו יכול להבחין ולומר אם היא באמת נגע או פגע, ולכן יאמר רק כנגע נראה לי' דהיינו שבעיני נראה הוא כנגע, אבל באמת טובה היא לישראל אשר יטיב ד' עמנו.

בכל עת צרה צריך שיאמין שבוודאי הטובה גנוזה ביה

ויסוד זה צריך שיהיה נגד עיני האדם בכל תהלוכות חייו, ויחדיר בקרבו שכל מה שבא עליו, בין לטב ובין למוטב, הכל הוא מאתו יתברך שמו בהשגחה

עליונה של מסבב כל הסיבות, ואף אם לפי ראות עיניו נראה שנקלע ח"ו לאיזו צרה ומצוקה, ידע נאמנה ויאמין באמונה שלימה שהכל הוא לטובתו מאת השי"ת אשר דרכו להיטיב לברואיו ובודאי הכל לטובה בחשבון מדויק מפום קל דעות.

והרי מקרא מלא דבר הכתוב (איכה ג' לח) "מפי עליון לא תצא הרעות והטוב" וכמו שפירשו הצדיקים שהכונה היא שאף אם לפעמים רואה אדם שבא עליו איזה סיבה לא טובה וצרה ודחקות ח"ו, הכל הוא לטוב לו, ובודאי הטובה טמונה בתוך הרעה, אלא שבעת הזאת עדיין לא נתגלה הטובה והחסד ההוא [א].

וכמו שהאר"ך בזה התניא באיגרת הקודש (פרק יא מאמר להשכיך בינה), 'כי באמת אין רע יורד מלמעלה והכל טוב, רק שאינו מושג לגודלו ורב טובו, וזהו עיקר האמונה שבשבילה נברא האדם', עיי"ש.

עבודת ההודאה להשי"ת היא דייקא בעת צער וצרה רח"ל

ויתירה מכך מצינו בספה"ק, שלא זו בלבד שצריך האדם להאמין שהכל לטובתו, אלא שבשעת הצרה צריך אף להודות להשי"ת, ועבודת האדם בעת צרה היא דייקא ההודאה להשי"ת על כל הבא עליו, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות

(א) ראה מה שכתב בזה בספר אוהב ישראל (וארא ד"ה וידבר) וזה לשונו: והנה כתיב (איכה ג' לח) "מפי עליון לא תצא הרעות והטוב". היינו כאשר בא אל האדם איזה סיבה לא טובה וצרה ודחקות ח"ו. הכל הוא לטוב לו. אך טוביה גנוז בגוויה. וכל איש מזרע ישראל מחויב להאמין בזה שהכל הוא לטובתו מאת השי"ת. אשר דרכו להיטיב לברואיו ובפרט לזרע ישראל עם סגולתו. אך כעת הזאת עדיין לא נתגלה הטובה והחסד ההוא. והוא טמיר וגנוז מחמת שהאיש הלזה עדיין אינו ראוי לטוב זה. וכאשר יגיע האדם לשכל ואמונה כזו בלב שלם. אז היה יכול להמתיק מעליו הדינין באמונתו השלימה כזו. והיה מבין ומביט וצופה את הטוב והחסד אשר עשה אתו הבורא ית' וית' בזה. וזה טובה תוכחת מגולה הבאה מאהבה מסותרת, ר"ל מחמת שאהבה וחסד מסותרת וגנוזה בתוכה כנ"ל שבאמת הכל הוא לטובתו.

פ"ט מ"ה) 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה'. והנה מבע האדם הוא שכאשר מאיר לו אור ההצלחה, והקב"ה משפיע לו רב טוב, אז מתעורר בלבו לומר שירה ומודה להשי"ת על כל הטוב אשר היה מנת חלקו, אך כאשר ח"ו מדת הדין פוגעת בו, ונקלע לאיזו שהיא צרה ואנחה, קשה לו באותו הזמן להודות להשי"ת מקרב לבו, ורפו ידיו מהודאה להשי"ת.

אמנם האמת היא שעיקר עבודת ההודאה הינה דייקא בעת שנראה כהסתר פנים ח"ו, ואדרכא עיקר הכרת טובה להקב"ה היא דייקא בזמן שאין רואה הטובה בעין, שבוה מכריו שמקבל עליו עול מלכות שלימה, כי השר שירה כשהוא ברום המעלה אין זו הוכחה לקבלת עול מלכותו, כדאיתא בגמרא (סנהדרין צב:): בקש נבוכדנצר מלך בבל לומר שירה [על שהצליח לכבוש את ארץ ישראל ולקחת את כלי המקדש], בא גבריאל המלאך וסטר לו על פניו, אמר רבי יצחק יוצק זהב רותח לתוך פיו של אותו רשע, שאילמלא לא בא מלאך וסטרו על פיו ביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהילים.

הגדלות אמיתית לשיר שירה דייקא מתוך האפילה

וביאר הרה"ק מקאצק זיע"א, דהכוונה היא: אתה נבוכדנצר מבקש לומר שירה בעוד כתרך על ראשך, וכי רבותא היא זו, הבה נשמע כיצד הנך אומר שירה אחרי שסטרו על פיך. ואכן דוד המלך ע"ה כל ימיו היו מכאובים וצרות קשות ומשונות, ואף על פי כן בכל עת צרה ומצוקה אמר שירות ותשבחות, זוהי גדלות אמיתית. אך לעומתו נבוכדנצר, פעם אחת סטרו לו על פיו, ומיד נאלם דום.

הלימוד מאברהם אבינו – לא להתפעל מהרגשת ריחוק

ועל על זה הדרך, יבואר גם כן דברי המדרש (ריש פרשת תזריע) על מאמר הכתוב (ויקרא יב ב) "אשה כי תזריע", הדא הוא דכתיב (איוב לו) "אשא דעי למרחוק", זה אברהם אבינו, הדא הוא דכתיב (בראשית כב) "וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק", דלכאורה צריך עיון מהו הקשר בין שני כתובים אלו, ומה משמעותם לענין אשה כי תזריע.

אמנם מבאר הרה"ק החידושי הרי"ם זיע"א (ליקוטי הרי"ם בפרשתן), שעבודת אברהם אבינו במעשה העקידה היא לימוד לדורות, לבל יפול האדם ברוחו, ולא ימנע עצמו מעבודת השי"ת, אף על פי שמרגיש עצמו רחוק מקרבת אלוקים, וכמו דאיתא בזה"ק (וירא קב.) שאברהם אבינו בעת הליכתו למעשה העקידה היה רואה את עצמו רחוק מאד, ואף על פי כן אמר לעצמו מה בכך שאני נראה כמרוחק ומיותר, בכל זאת, מה שציוני השי"ת אעשה.

עבודת ה' בעת ההסתרה השובה ומקובלת אלף פעמים יותר

וכתב עוד שם בחידושי הרי"ם, דבאמת דבר זה הוא הוא נסיון גדול מאוד, איך שאדם ההולך לשחוט בנו יחידו, ולקחין ממנו כל המדרגות, ואף על פי כן אינו מתפעל, אלא ממשיך עבודתו בהתלהבות כבתחילה, ואומר לעצמו מה בכך שלקחו ממנו כל ההשגות והמדרגות. וכוודאי עבודה כזו חביבה היא עד מאוד, ואדרכא על ידי זה מסתמא הוא אלף פעמים יותר נקי ויותר טוב.

והנה אחר כך כשמתבונן במה שעבר עליו, והאיך שהיה רחוק ואחר כך זכה להתנשא, על ידי זה נותן שיר ושבח על זה, וזהו שאמר המדרש "אשא דעי למרחוק" שאחר מעשה הנני מתבונן ונותן דעתי האיך שהייתי רחוק ונתנשאתי, וכמו שנאמר אצל אברהם אבינו "וירא את המקום מרחוק".

לא יתשל מהעבודה אף אם מרגיש מרוחק ומיותר

וממשיך הרה"ק ואומר, וכן הוא אצל כל איש ישראל אם רואה את עצמו רחוק ומיותר, לא ירפה חלילה מעבודתו, אלא יאמר לעצמו וכי מה בכך שהעלימו ממני המדרגות וההרגשות, אני אעשה את אשר צווני הבורא, ולא עוד אלא שצריך ליתן שיר והודיה להשי"ת על זאת.

ועל פי זה יובן שפיר דברי המדרש 'אשה כי תזריע' הדא הוא דכתיב "אשא דעי למרחוק", דהנה האשה היוולדת הרי אסרה תורה עליה לבוא אל הקודש

והמקדש עד שתטהר, ובכל אותם הימים מנועה היא מלהקריב קרבנות ולהביא מנחה בית ה', ובעין הגשמי נראה כאילו מן השמים הרחיקו אותה מעבודת השם, ולכאורה יכולה להרהר בדעתה מה פשעי ומה חטאתי שאיני ראוייה להקריב קרבן ולעשות נחת רוח לכורא יתברך שמו.

על זה אמר המדרש הדא הוא דכתיב "אשא דעי למרחוק" זה אברהם אבינו, דכתיב ביה "וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק", כלומר שתלמד מעבודת אברהם אבינו בעת העקידה שאף על פי שהיה נראה בעין הגשמי כאילו הוא מרוחק ואין עבודתו מקובלת, בכל זאת לא התפעל, כי עבודת האדם בעת הריחוק חשובה ומקובלת אלף פעמים יותר כמבואר לעיל.

יעמוד איתן שלא יבלבלוהו הנסיונות לנסות מהאמונה הפשוטה

עוד מובא במדרש (שם) אשה כי תזריע הדא הוא דכתיב (תהלים קלט) "אחור וקדם צרתני" וכו' אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך שלשול קדמך. וביאור הענין שאם זוכה האדם ויודע ומכיר שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד ומפי עליון לא תצא הרעות, אזי אומרים לו אתה קדמת למעשה בראשית, שזכית להכיר במלכותו והנהגתו יתברך בעולם שהוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, אך אם לא זכה למדריגה זו, אומרים לו יתוש קדמך דהיינו שמוכיחים אותו האיך יתכן שעל ידי נסיון קל בעין יתוש קמן ושלשול קמן, יוכלו לבלבל אותך ולהדיחך ח"ו מהאמונה בהשגחה פרטית.

וזהו הלימוד מפרשת מצורע ומנגעי הבתים, שאף שבעיני המצורע בוודאי היה נראה בתחילה שעולמו חרב בערו, שהוציאו אותו מביתו ואחר כך צוו להרוס את כל הבית, והנה הוא נשאר ריק וערום מכל, אך האמת נתגלה תיכף שהכל היה רק לטובתו כדי שיזכה באוצרות הזהב.

והשי"ת יהא בעזרינו שנזכה להחדיר בקרבינו את האמונה בחי עולמים, ולהאמין באמונה שלימה דכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, לטוב לנו כל הימים.

שמירת הלשון – סם החיים

מאן בעי היי

בפרשתן (ויקרא יד ב) "זאת תהיה תורת המצורע" איתא במדרש (ויקרא רבה טו ב) הרא הוא דכתיב (תהלים לד) "מי האיש החפץ חיים", ומביא המדרש מעשה ברוכל אחד שהיה מחזיר בעיירות שהיו סמוכות לציפורי, והיה מכריז ואומר 'מי רוצה לקנות סם החיים', והתקבצו סביבו הרבה בני אדם, וכאשר שמע רבי ינאי את הכרזתו קראוהו אליו ובקש אף הוא לקנות מסם החיים, ענה לו הרוכל: שאנשים גדולים כמותך אינכם צריכים לכך, ואחר הפצרות רבות נעתר הלה לבקשתו, והוציא לפניו ספר תהילים והראה לו את הפסוק "מי האיש החפץ חיים" וגו' ולאחריו מה כתיב (תהלים לד יג-יד) "נצור לשונך מרע" וגו' סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו", אמר רבי ינאי כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיעו מי האיש החפץ חיים.

והנה דברי המדרש תמוהים עד מאוד, וכבר עמדו על כך המפרשים מאי קאמר רבי ינאי שלא היה יודע פירוש הכתוב, האיך יתכן לומר כך והרי דבר זה אפילו תינוקות של בית רבן יודעין לפרשו, ומהו החידוש הגדול שנתחדש לו לרבי ינאי בעקבות דברי הרוכל.

הרוכל חידש והורה לנו שעיקר היות האדם תלוי בשמירת לשונו

אמנם בספה"ק מבואר דבאמת חידוש גדול ויסוד נפלא חידש הרוכל בזה, דהורה לנו לכל יחשוב האדם שחטא הלשון הוא כמוהו כשאר עבירות שבתורה, שאם נשמר האדם ממנו מקבל שכר, ואם ח"ו נכשל בה מקבל עונש, אלא שמירת הלשון היא 'סם חיים' שמבלעדה חיי האדם אינם נקראים חיים, נמצא שהשומר

פיו ולשונו זוכה לחיים, והעובר עליה הוא ח"ו היפך החיים וחייו אינם חיים, וזהו שהכריז הרובל 'מאן בעי חייו' והראה לו "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב", כי בזה תלוי חיות האדם.

בדיבור אחד יכול לאבד כל זכיותיו ומצוותיו ולהישאר ריק מכל ח"ו

ועל זה הדרך נראה לפרש עוד, על פי מה שכתב החפץ חיים שהמדבר לשון הרע עושה חליפין, דהיינו שלוקח עונותיו של אותו האדם שדיבר עליו לשון הרע, והלה מקבל במקומו את כל זכיותיו ומצוותיו של המדבר, נמצא לפי זה שמי שאינו זהיר בשמירת פיו ולשונו מדברים אסורים, יתכן שיחיה שנים רבות ויסגל לעצמו רוב תורה ומעשים טובים, ובאחרית ימיו על ידי איזה דיבור של לשון הרע, יקחו ממנו את כל עמלו וישאר ריק מכל, ולמפרע יתברר לו שכל חייו כלל לא היו חיים, ובעירום ובחוסר כל יבוא לפני המלך.

הרי לנו שחטא הלשון אינו כשאר עבירות שמקבל עונש רק על מעשה העבירה שעשה, אלא חוץ מהעונש על עצם החטא, נגרע ממנו כל זכיותיו ומעבירין אותו אל האיש אשר דיבר עליו, והיינו דאמר 'מאן בעי חייו' כי מי שחפץ בחיים ורוצה שלא יאבדו ממנו זכיותיו, יזהר להיות נוצר לשונו מרע ושפתיו מדבר מרמה, ואז טוב לו בזה ובכא.

יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז דייקא למי ששומר פיו ולשונו

ובזה יבואר מאמר חכמינו ז"ל (אבות פ"ד מ"ז) יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חי העולם הבא, ופשטות כוונת התנא בזה, דכיון שכל רגע ורגע שהאדם חי בזה העולם הרי יש לפניו הזדמנות פז לאגור עוד ועוד זכיות שיעמדו לו לשכר נצחי בעולם הבא, ויזכה על ידם להנות מזיו השכינה לעולם שכולו טוב, ועל כן קאמר דיפה שעה אחת בעולם הזה.

אך כאמור לעיל המעלה זו אמורה דייקא אצל מי שכל ימיו נוצר פיו ושומר עצמו שלא לבוא לידי חטא הלשון, מה שאין כן מי שאינו נוהר על נקיות דיבוריו, אינו בכלל זה ואין לו את המעלה הנשגבה של יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, כי הרי בקל יכול להפסיד כל יגיעתו, ואם כן למה לו חיים, ואצל זה בוודאי עדיף יותר שעה אחת בעולם הבא, כי בעולם הזה נמצא כל ימיו בחשש הפסד, ואין שייך לומר עליו יפה שעה אחת וכו'.

ועל כן הזהיר דוד המלך ואמר "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב", כלומר האיש הרוצה לחיות חיים מאושרים גם בעולם הזה, התנאי לכך הוא רק אם "נצור לשונך מרע" ואז ישאר בידו זכות כל המצוות ומעשים הטובים שצבר עלי אדמות, וטוב לו בזה ובבא.

השומר פיו ולשונו זוכה ומקבל שכר אף בעולם הזה

ומעם שרמזו חכמינו ז"ל ענין זה דייקא 'במעשה ברובל אחד', מבאר החפץ חיים דהנה כידוע דרכו של הרובל לחזור על הכפרים ואין מקומו קבוע, ולכן אין נוהג לקבל שכרו רק במזומן ולא בהקפה, ובא לרמז בזה שכמו כן השומר פיו ולשונו זוכה ומקבל שכר מיד בעולם הזה כלומר שנותנין לו סמא דחייא, וזוכה לחיות חיים מאושרים הן בדברים שנוגעים לבין אדם לחבירו שאהוב הוא על הבריות, וכן במילי דשמיא זוכה לחיים נצחיים שאין נגרע משכרו כאמור לעיל.

ויהי רצון שנוכה לשמור פינו ולשונינו מכל רע, ולחיות חיים ארוכים ומתוקנים בעבודת השי"ת, לטוב לנו בזה ובבא אמן.

